सौवर्णाद्नुदर्शं चकार ह। कुलवृद्धैः सहागत्य नापि प्रत्यग्रहीच्च तम् BallāC. 19.11; [viewing, consideration, DBHS]

अनुदर्शन (anu-darśana) *n.* **i** example ऊष्मणैव हि संयुक्त ऋकारो यत्र पीड्यते। गुरुर्वर्णः स विज्ञेयस्तृचं चात्रानुदर्शनम् NāraŚi. ii. 6.4; क्लेशभाक् स्यान्मृगव्याधानुदर्शनात् NāraSm. 168.22; अनुदर्शनं निदर्शनम्। तस्य मृगव्याधस्येत्यर्थः Aparā. 767.5 (*on* 2.157); एतन्निदर्शनं सम्यङ् न सम्यगनुदर्शनम् BrahmP. 242.36; **ii** advice सनत्कुमारस्तं राजन्ब्रह्मलोकादुपेत्य ह। अनुदर्शयां (v.l. अनुदर्शनं) ततश्चक्रे प्रत्यगृह्णान्न चाप्यसौ MahāBhā. i. 70.19; **iii** perception, seeing of जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनम् ··· एतज्ज्ञानम् MahāBhā. vi. 35.8 = BhagGī. 13.8 (Śaṅ. आलोचनम्); स्वयं प्रकृतिसंपन्नः ··· रावणः। उत्थितश्चाप्रमत्तश्च बलानामनुदर्शने Rāmā. vi. 3.18; यतस्वाद्य हितानुदर्शने Rāmā. vi. App. I. 1(48); सर्वस्य ब्रह्मकार्यत्वेन तदात्मकत्वादेकधानुदर्शनं विधाया-ब्रह्मात्मकत्वेन पूर्वसिद्धनानात्वदर्शनं निषेधति BrahmSūBh.(Rā.) 655.20 (*on* iii. 3.39)

अनुदर्शनम् (anudarśanam) *adv.* as per the system इन्द्रियाणां गुणाः केचित्कथं तानुपलक्षयेत्। एतद्वो वर्णयिष्यामि यथावदनुदर्शनम् BrahmP. 236.47.

अनुदर्शम् (anudarśam) *adv.* on every new-moon day अनुदर्शं यल्लेखा ··· विशति स्वैरमुष्णांशुबिम्बे ŚrīKaC. 12.69 (comm. अनुदर्शं प्रतिपर्व); अनुदर्शमनुप्रवेशतस्तपनाच्छक्तिमवाप तापिनीम्। नियतं हिमदीधितिर्यतः क्षमते तापयितुं वियोगिनीः MadhuVi. 7.49 (comm. दर्शे दर्शे अनुदर्शम्)

अनुदर्शयत् (anu-darśayat) *adj.* **i** showing लक्ष्मणोऽनुजगाम ह। स्नेहाद्विनयसंपन्नः सुमित्रानन्दवर्धनः (v.l. सौभ्रात्रमनुदर्शयन्) Rāmā. i. 1.23; अग्रतस्ते गमिष्यामि पन्थानमनुदर्शयन् ii. Rāmā. 28.8; महासुराः ··· तत्र स्म ··· तांस्तानुपायाननुदर्शयन्तः PadmP. v. 19.103; **ii** showing the way, guiding भरतस्तदा। जगाम भ्रातरं द्रष्टुं शत्रुघ्नमनुदर्शयन् Rāmā. ii. 93.1.

अनुदर्शयित्वा (anu-darśayitvā) *ger.* having shown, having pointed out त्रीनादितोऽनुदर्शयित्वा यथोत्पादमितराणि दर्शयित्वा BaudhŚS i. 296.5.

अनुदर्शित (anu-darśita) *adj.* **i** caused to see, directed अनुदर्शितश्च धर्मेण देवराज्ञा च पाण्डवः।··· देहं त्यक्त्वा ··· धर्मराट्। मुमुदे MahāBhā. i. 173*(9); **ii** shown, pointed out अनुदर्शितं भगवता यथा धर्मोऽनुगच्छति MahāBhā. xiii. 112.24; कैश्चिन्निर्वचनं भिन्नं गिरतेर्गर्जतेर्गमेः। गुवतेर्गदतेर्वापि गौरित्यत्रानुदर्शितम् VākyaP. 2.176; तत्किमयमर्थो महाराजदशाननाय कदाचिदनुदर्शितो मातामहेन AdbhuDa. 5.11(1); **iii** made to follow, instructed मन्दक्रोधोऽपि राघवः। महर्षिं प्रति चुक्रोध नास्तिक्यमनुदर्शितः Rāmā. ii. 2240*(4)

अनुदर्शितरूप (anudarśita-rūpa) *adj.* to whom the nature (of the worldly dealings) has been explained अनुदर्शितरूपोऽसि पश्यामि कुरु पौरुषम् MahāBhā. v. 133.29 (BhārBhāDī. अनुदर्शितं रूपं लोकवृत्तान्तो यस्मै)

अनुदर्शिन् (anudarś-in) *adj.* perceiving, viewing राजा स्वाधीनवृत्तिरात्मप्रत्ययकोशः स्वयं कृत्यानुदर्शी ··· भद्राणि पश्यति ŚaṅkhaLiDS. 245; VīraMi.(Rājanīti.) 134.18; सुखं जीवन्त्यदोषज्ञा मूर्खा दोषानुदर्शिनः MahāBhā. i. 69.13; अनिश्चितैरध्यवसायभीरुभिः पदे पदे दोषशतानुदर्शिभिः। फलैर्विसंवादमुपागता गिरः प्रयान्ति लोके परिहासवस्तुताम् PañcT.(Kos.) 3.261 (202.3); एकत्वं तु स्वरूपत्वाच्छब्दयोर्गौणमुख्ययोः। प्राहुरत्यन्तभेदेऽपि भेदमार्गानुदर्शिनः VākyaP. 2.259.

अनुदवसाय (an-udavasāya) *ger.* not having gone out (of the house) उदवसाय शालीन आदधीतानुदवसाय यायावरः ĀpaŚS. v. 3.22; उदवसायानुदवसाय वा HirŚS. v. 1.4; (448.21); v. 1.43 (454.24); v. 2.69 (468.15); v. 5.28 (490.6); v. 6.4 (491.15); एतदहरुदवसायानुदवसाय वा वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणः VaikhāŚS. 8.3.

अनुदशमम् (anudaśamam) *adv.* [KāśiVṛ. *on* ii. 1.6] so that it would not exceed one-tenth ज्येष्ठो हरेत्। गवाश्वस्य चानुदशमम् VāsiDS. 17.43.

अनुदस्य (an-udasya) *ger.* not having put down उदस्य निधायेत्यर्थः। विपरीतमनुदस्येति यावत् SmṛtiCan. ii. 275.9.

अनुदह् (anu-dah-) I. P. to burn, to burn completely अनु॑ दह स॒हमू॑रान् क्र॒व्याद॑: ṚV. x. 87.19; SV. I. i(2). 3.8; AV. v. 29.11; viii. 3.18; तेन दग्धानि सैन्यानि पृष्ठतोऽनुदहाम्यहम् MahāBhā. vii. 173.7; (पिता) न त्वामनुदहेत् क्रुद्धो वनं वह्निरिवैधितः Rāmā. ii. 57.35.

अनुदह (anudaha) (Gr.) the speech-sound *anudaha* (an example of the *nāda* which arises when nasal sound is followed by a voiced sound) आनुनासिकास्तु ये वर्णा घोषास्तु प्रत्यया यदि। नादं तत्र विजानीयादनुदहेति निदर्शनम् LomŚi. 5.5.

अनुदहत् (anu-dáhat) *adj.* burning after तांस्त्वं देवि पृश्निपर्ण्यग्निरिवानुदहन्निहि AV. ii. 25.4.

अनुदा (anu-dā-) III. P. **1** to yield, to be inferior to दृ॒ळ्हा चि॑दस्मा॒ अनु॑ दु॒र्यथा॑ वि॒दे ṚV. i. 127.4; सूर॑श्चिदस्मा॒ अनु॑ दादप॒स्याम् ṚV. vii. 45.2; **2** to grant, to give न दू॒ढ्ये॑ उ॒ अनु॑ ददासि वा॒मं बृह॑स्पते ṚV. i. 190.5; विश्वेद॑नु रोध॒ना अ॑स्य॒ पौंस्यं॑ द॒दुः ṚV. ii. 13.10; तुभ्यं॑ दे॒वा अनु॒ विश्वे॑ अददुः सोम॒पेय॑म् ṚV. v. 29.5; विश्वे॑ त इन्द्र वी॒र्यं॑ दे॒वा अनु॒ क्रतुं॑ ददुः ṚV. viii. 62.7; कच्चिद्दुर्योधनो मन्दः शममस्मासु धास्यति (v.l. शममेवानुदास्यति) MahāBhā. vii. 103.46; निजपदमनुदास्याम्यभ्यनुज्ञां यदैतुम् ŚaṅkaDigVi.(Mā.) 8.136; (pass.) to be given, to be granted अ॒स्मा इदु॒ त्यद॑नु दा॒य्ये॑षा॒मेक॑: ṚV. i. 61.15; AV. xx. 35.15; तस्मै॑ त॒वस्य॒ ९॒ मनु॑ दायि ṚV. ii. 20.8; अनु॑ ते दायि म॒ह इ॑न्द्रि॒याय॑ ṚV. vi. 25.8; TaiS. I. vi. 12.1; I. vii. 13.1; MaiS. iv. 12.2 (iv. 182.5); KāṭhS. 8.16 (i. 100.3); TaiBr. II. viii. 5.7; ĀśvaŚS. II. iii. 5.16; BaudhŚS. ii. 126.10; **3** to pardon, to forgive यः शर्ध॑ते॒ नानु॒ददा॑ति शृ॒ध्याम् ṚV. ii. 12.10; AV. xx. 34.10; AV.(P.) xiii. 7.10; उ॒ग्रंप॒श्ये॒ उग्र॒जितौ॒ तद॒द्याप्स॒रसा॒वनु॑ दत्तामृ॒णं न॑: AV. vi. 118.1; AV.(P.) xvi. 50.3; MaiS. iv. 14.7 (iv. 245.13); TaiBr. III. vii. 12.3; TaiĀ. ii. 4.1 (205.4); उग्रंप॒श्ये॒ रा॑ष्ट्रभृ॒त्किल्बि॑षा॒णि यद॒क्षवृ॑त्त॒मनु॑ दत्तं न ए॒तत् AV. vi. 118.2; AV.(P.) xvi. 50.4; एते वा एनं तत् स्पर्धमानमन्वददाताम् JaimiBr. 3.89.

अनुदाख्यायम् (an-udākhyāyam) *ger.* not having announced ग्रीवा ह तास्तवद्यदिमान् लोकाननुदाख्यायमिव गायति JaimiBr. 2.415.

अनुदात्त (an-udātta) *m.* [one of the three pitch accents, viz. उदात्त acute (*lit.* raised), अनुदात्त low or grave (*lit.* unraised), स्वरित circumflex or high-low-pitched (*lit.* resounding). These three terms are also applicable to accented vowels or syllables. They are also used by the grammarians in their metalanguage (or *upadeśa*) referring to the underlying forms. Generally *anudātta* is marked horizontally below. AltGr. 1.290; 1.168 (*nt.*)] **A i** unraised or low-pitch accent (standing for low-pitch vowel or syllable) **ii** relatively lax tone, vowel pronounced with lax muscles involving *anvavasarga* or relaxation of the vocal cords, *mṛdutā* or smoothness *urutā khasya* or widening of the glottis **iii** gravely accented vowel preceded by a *svarita* vowel and followed by other gravely accented vowels, in succession also called *pracaya* **iv** unraised or grave accent (produced in the lower portion of the articulatory organ like palate etc. considered as one of the external efforts) **B** (du.) two *anudātta*-accents (i. e. principal accent marked by a horizontal line below and the usual *anudātta* or low-pitch accent) **C i** grave accent as an indicatory sound appended to a verbal base causing Ātmanepada endings **ii** verbal base pronounced with a grave accent in the Dhātupāṭha not admitting the augment *iṭ* or *i* **A i** unraised or low-pitch accent (standing for low-pitch vowel or syllable) उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च त्रयः स्वराः ṚPrāti. 3.1; PāṇiŚi. 11; CāndraVaSū. 38; YājñaŚi. 1; नीचैरनुदात्तः TaiPrāti. 1.39; VājaPrāti. 1.109; P. i. 2.30; CāndraVaSū. 45; ŚaiśiŚi. 127; KauhaŚi. 4; (इवर्णोकारयोः) उदात्तयोश्च परोऽनुदात्तः स्वरितम् TaiPrāti. 10.16; स्वरितात्संहितायामनुदात्तानां प्रचय उदात्तश्रुतिः TaiPrāti. 21.10; AVPari. 47(3).5; NāṭyaŚā. 17.109; Kāvyānu.(He.) 283.5; अनुदात्ते ऋषभधैवतौ PāṇiŚi. 12; NāraŚi. i. 8.8; आख्याति ··· कनिष्ठिकायामनुदात्तमेव PāṇiŚi. 43; ŚaiśiŚi. 179; अनुदात्तो हृदि ज्ञेयो मूर्ध्न्युदात्त उदाहृतः PāṇiŚi. 48; ŚaiśiŚi. 129; स्वरः ··· उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितः प्रचयस्तथा ŚaiśiŚi. 20; MāṇḍūŚi. 2.5; KauhaŚi. 2; BhāvPra.(Śā.) 187.12(7); BhāṭṭDī. iii. 114.6 (*on* ix. 2.7); अनुदात्तं क्रमात्कुर्यात् स्वरितं ह्यवलम्बयेत्। पुनर्नियतमागच्छेद्दीर्घकम्पः स उच्यते SvarāṅŚi. 22; उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितप्रचिते तथा। निघातश्चेति विज्ञेयः स्वरभेदस्तु पञ्चधा NāraŚi. i. 7.19; देवब्रह्मणोरनुदात्तः P. i. 2.38; स्वरितात् संहितायामनुदात्तानाम् P. i. 2.39; उदात्तादनुदात्तस्य स्वरितः P. viii. 4.66; यद्येतज्ज्ञाप्यते स्वरितोदात्तात्परस्यानुदात्तस्य स्वरितत्वं प्राप्नोति MahāBh. i. 209.24 (*on* i. 2.32); करुणबीभत्सभयानकेष्वनुदात्तस्वरितकम्पितैरिति NāṭyaŚā. 17.110; उदात्तमनुदात्तं च ··· स्वरं विद्यात् BṛParāSm. 2.151; किं तु उदात्तानुदात्तस्वरितेभ्योऽधिकमपरं स्वरं कुर्वन्ति ŚābaBh. 1724.10 (*on* ix. 2.30); NyāyMāVi. 446.28 (*on* ix. 2.8); अप्रयोगे प्रयोगो विकारशब्दार्थः ··· उदात्तस्यानुदात्त इत्येवमादिः NyāyBh. 151.18 (*on* ii. 2.57); नमः शिवतराय ते ··· उदात्तायानुदात्ताय स्वरिताय नमो नमः SkandP. iv. 73.111; प्रत्येकमुदात्तानुदात्तस्वरिता नव NayaVi. 261.11 (*on* i. 1.24); तैरेव युगपत्प्रचितैः उदात्तादिबुद्धिः ··· अल्पतरैरनुदात्तः NyāyRa. 525.11 (*on* 5(11).60); उदात्तानुदात्तस्वरितेषु ··· प्रत्यभिज्ञायमाना